

Könyvről – könyvre

Erdélyi Géza: Erőt kaptok, és tanúim lesztek (Madách-Posonium Kiadó, 2005. 353 oldal).

„Erdélyi Géza a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspöke. Jelen könyve három részből áll. Az első rész a szerző rövid ünnepi és alkalmi (keresztelői, esküvői, temetési és egyéb) igehirdetéseiből válogat, a második cikkeket és előadásait, a harmadik interjút tartalmazza. Kötetéből megismerhetjük a gyülekezeti lelkészt, az egyház és a nemzet sorsán tőprengő kormányost és a diplomatát azokkal a gondokkal, amelyekkel a felvidéki református egyháztestnek a múlt-tól a jelenig meg kell birkóznia. Szövegeiben kirajzolódik az 1989 utáni egyházépítés folyamata. A könyv bővelkedik ösztönző gondolatokban, pontos ítéletekben és adatokban, s tartalmazza az európai, nemzeti és kisebbségi református egyház létének alapkérdéseit, amelyek nemzetünk létproblémáiba is beszövednek. Szerzőnk munkájához **Tőkés László**, nagyváradi református püspök írt utószót.“

Erdélyi Géza
**ERŐT KAPTOK,
ÉS TANÚIM LESZTEK**

„Erdélyi Géza a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspöke. Jelen könyve három részből áll. Az első rész a szerző rövid ünnepi és alkalmi (keresztelői, esküvői, temetési és egyéb) igehirdetéseiből válogat, a második cikkeket és előadásait, a harmadik interjút tartalmazza. Kötetéből megismerhetjük a gyülekezeti lelkészt, az egyház és a nemzet sorsán tőprengő kormányost és a diplomatát azokkal a gondokkal, amelyekkel a felvidéki református egyháztestnek a múlt-tól a jelenig meg kell birkóznia. Szövegeiben kirajzolódik az 1989 utáni egyházépítés folyamata. A könyv bővelkedik ösztönző gondolatokban, pontos ítéletekben és adatokban, s tartalmazza az európai, nemzeti és kisebbségi református egyház létének alapkérdéseit, amelyek nemzetünk létproblémáiba is beszövednek. Szerzőnk munkájához **Tőkés László**, nagyváradi református püspök írt utószót.“

Búza János-Estók János-Szávai Ferenc-Varga Zsuzsanna (szerk.): **Agrártörténet-Agrárpolitika. Tanulmányok Szuhay Miklós emeritus professzor tiszteletére** (A Gazdaság és Társadalomtörténeti Füzetek 4. Kiadta a budapesti CORVINUS egyetem, Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Alapítvány, Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kara. Budapest, 2006. 507 oldal).

Szuhay Miklós 1928-ban született a gömői Alsószuhán. Gazdaságtörténész, egyetemi tanár. A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen 1973–1979 között az Általános Közgazdasági Kar dékánja, 1979–1984 között rektorhelyettes, 1984/85-ben mb. rektor. A Gazdaságtörténeti Tanszék vezetőjeként (1985–1990) vonult nyugdíjba. A Miskolci Egyetem tanára és tudományos tanácsadója volt 2003-ig. A tiszteletére kiadott vaskos kötet 39 szerző írását tartalmazza, közülük több (pl. B. Kovács István tanulmánya) is érinti szűkebb régiókat.

Az agyagművesség évezredei a Kárpát-medencében (szerk. **Holló Szilvia Andrea – Szulovszky János**. Budapest – Veszprém, 2006). A MTA VEAB Kézművesipar-történeti és az Archeometriai és Iparrégészeti Munkabizottsága közös kiadványsorozatában megjelent tanulmánygyűjtemény a 2004-ben rendezett azonos

nevű konferencia előadásait tartalmazza. A 20 előadás

közül különös érdeklődésünkre tarthat számot kettő. **Kiss Emília** A gömői fazekasok által használt nyersanyagokról c. előadásában összefoglalta a jelzett témát. **Szulovszky János** A gömői agyagművesség technológiájának leírása 1893-ból című előadásában **Kovács Alajos**nak a Szuha-völgyi fazekasságról írott tanulmányát adta közre, amelyet a Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara részére készített. Kovács Alajosról az írását közreadó előadó nem tud semmit. Megemlíteném, hogy valószínűleg azonos lehet azzal a Kovács Alajossal, aki a Gömör-Kishonti Múzeum Egyesület aktív tagja volt, sőt egy időben a vármegyei múzeum fizetett alkalmazottja lett. Életútja, tevékenysége feltáratlan. Az említett előadások mellett **Nagy Molnár Miklós**, **P. Szalay Emőke** írásaiban is számos gömői vonatkozású adat lelhető fel.

Danis Tamás: Visszapillantások. (Gömör-Kishonti Téka 13. Gömör-Kishonti Múzeum Egyesület, Rimaszombat, 2006. 320 o.)

A Rimaszombatban élő nyugalmazott középiskolai tanár eddig közzölt művelődéstörténeti tárgyú írásainak átfogó gyűjteménye. Az összesen 77 írást tartalmazó kötet révén bepillantathatunk Rimaszombat,

Feled (a szerző szülőfaluja), Serke, Simonyi és Péterfala múltjába. Külön fejezet szól a rimaszombati iskola- és oktatástörténetről, jeles, a közvélemény előtt ismert, kevésbé ismert és ismeretlen emberekről, olvashatunk kulturális eseményekről, sőt eleink anekdotáiba is betekinthetünk.

B. Kovács István: Rimaszombat. A „gyükekerek“ városa. (Madách-Posonium, 2005. 117 o.)

A szerző által „rendhagyó városkalauz“-ként jellemzett kötet a Rima-parti város, az egykori megyeszékhely múltját, művelődéstörténeti hagyományait mutatja be. Tartalmazza **Szombathy Viktornak** a „szüleváros“-ról rajzolt portréját is. Fejezetei: *Fekvése, határa és a történeti városmag – A „gyükekerek“ városa, Batyi – Séta a városban – Temetői séta – A város csatolt részei – Kislexikon*.

Czenthe Zoltán: Otthonok 1. (Gömör-Kishonti Téka 11. Gömör-Kishonti Múzeum Egyesület, Rimaszombat, 2006. 184 o.)

A Gömői Atlantisz c. sorozat 3. köteteként megjelent könyv a korábbi testvérkönyvek (*Emberk, Fejfiák*) mintájára Gömör épített örökségébe enged bepillantást – ahogy szerző lencsevégre kapta. A könyv az A-tól K-ig terjedő települések emlékeit tartalmazza. A szerző bevezetőjével.

Draskóczy János: Emlékeim és gondolataim, Mészerek a fellegek, Gondolatok (A szerző magánkiadása, 2006.)

A Börzsönyben élő szerző családja – a Gömör megye életében is jelentős szerepet játszó Draskóczyak – Turóc-ból származik. (Minderről, s a család felföldi kötődéseiről folyóiratunknak a 2005. évi 4. számában közölt írásából tájékozódhat az Olvasó.) A jelen „trilógia” a szerző verseit, rímbe foglalt gondolatait tartalmazza, életről és halálról, csendről és szabadságról, lélekről és igazságról, emberről és nemzetről.

Széphalom. (szerk. Kováts Dániel). A Kazinczy Ferenc Társaság Évkönyve. 16. kötet. 2006. 576. o.)

A szokásos gazdagságban jelent meg a Széphalom. Benne ismét találunk gömöri vonatkozású írásokat. A *História és hagyomány* c. rovatban **Somogyi Gábor** *Egy felvidéki magyar földművesiskola életéből* című, 5 korabeli fotóval színesített írásában az egykori Kurincpusztai iskola múltját tárja elénk. A Miskolcon élt **Seres János** festőművész önéletrajza is érinti régióinkat. A művész 1944-ben résztvevője volt annak a felsőbalogi művésztelepnek, amelyet **Rudnay Gyula** kezdeményezésére és **Szinyei-Merse Pál** kultuszminiszter támogatásával létesítettek a helyi Koháry-Coburg-kastélyban. Mint írja, itt is nősült meg. A *Számvetés és szemle* c. rovatban **Kiss Endre József Dr. Erdélyi Gézá**t, rimaszombati református lelkészt, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspökét köszönti abból az alkalomból, hogy a Kazinczy Ferenc Társaság tiszteletbeli tagjává választották.

Csorba Csaba 60. születésnapja alkalmából közli az Évkönyv a jubiláns személyi bibliográfiáját, benne számos, Gömört érintő írással.

Peter Bilý: Szexodus (Nap Kiadó, Dunaszerdahely)

Hogy az 1978-ban született Peter Bilýt az Isten iránt érzett odaadó szeretet, avagy a környezetével való meghasonlottság vezette-e az olaszországi Ágoston-rendi kolostorba, máig talány számomra. Tény, hogy a hosszas vívódást rövid elhatározás követte, s mintegy hirtelen felindulásból magára öltötte a novíciusok fehér csuháját. Mivel

ettől nem szűnt meg embernek és egyben gyarlónak lenni, vétkezik, ahol csak tud, majd az egy év próbaidő letelte előtt kilép a rendből, és Spanyolországba utazik, ahol éppen annyi keresnivalója van, mint Olaszországban is volt. Gyakorlatilag semmi. A kényszer- vagy érdekházasság, a hosszabb-rövidebb ideig tartó baráti és szerelmi kapcsolatok „mámorában” tobzódva próbálja mozaikokból összerakni életének ezt a rövid, ámde mozgalmas részét, keresve az eszményi helyet, mely valahol két tüzes comb és a kolostor magánya között volna, félúton... . Két légyott között persze bőven marad ideje arra is, hogy az emberiséget foglalkoztató számos sarkalatos kérdésre keresse a választ s ezeket részben elfogadható szinten meg is válaszolja. Bár nem fesseget dogmákat, azért több, mint figyelemre méltó például az a megállapítása, hogy „*ha empirikusan be is bizonyosodnék, hogy Isten nem létezik, nem maradna más választásunk, mint (ismét?) kitalálni őt.*”

Peter Bilý fiatal kassai író regénye komoly vihart kavart, amikor 2004-ben megjelent a szlovák könyvpiacra. Igaz, azóta már megjelent a folytatása, és tavasszal jelenik meg az immár trilógiává duzzadó regényfolyam befejező része. A magyar nyelvű változatot Juhász Dósa János készítette.

Lapról – lapra

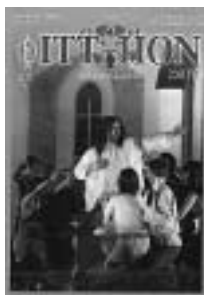
Új folyóiratot köszönhetünk.

Az **Új hegyvidék** c. folyóirat főemberei: **Gál Sándor** és **Serfőző Simon** fővédnökök, **Hadobás Sándor** főszerkesztő, **Korpa Tamás** főmunkatárs. Mint a lapban olvasható, a alapítás szándékát „*több mint 70 felső-magyarországi művész és értelmiségi*” jelentette be.

Eszerint: „*célunk exhumálni értékeinket és letisztítani az azokra ülepedett hatalmas mennyiségű port (amit akár felejtésnek is nevezhetnénk), diagnosztizálni a jelenkori helyzetet, az értékörzés kiállásával. S ezzel a folyamattal párhuzamosan, szem előtt tartani a törekvés másik komponensét: az értékteremtést, a szellemi műhely kialakítását, működtetését.*”

Az első számban a Szépirodalom rovatban **Lászlóffy Aladár**, **Serfőző Simon**, **Gál Sándor**, **Kocsis Csaba**, **Lászlóffy Csaba** és **Fecske Csaba** versei olvashatók. Az *Esszék, tanulmányok* rovatban **Jánosi Zoltán** és **Fecske Csaba** írásain kívül **Ködöböcz Gábor** az írótaborok irodalomtúli hozadékaikról elmélkedik, **Jáki Sándor Teodóz** a Felvidéket méltatja, **Bertha Zoltán** pedig **Szilágyi Domokos**ról ír. A *Honismeret* rovatban **Cs. Varga István**, **Budinszki István**, **Hadobás Sándor** és **Mihályi Molnár László** tanulmánya olvasható. A *Sárvári Szalon* vendégei: **Korpa Tamás**, **Balajthy Ágnes**, **Serestély Zalán** és **Makai Péter**. A *Szemle-Kritika* rovatban könyvismertetések találhatók **Kaló Béla** fogalmazásában.

Testvérnapunknak sok sikert kívánunk.

„Ha romba dőlt is, újrarakható, kert, ház, haza... mert nincs más út, csak a nemzetben való gondolkodás, a tiszta emberség útja“. **Hrubík Bélának**, a Csemadok Országos Választmányának elnökének szavaival indul az új folyóirat – országos kulturális havilapként. Főszerkesztője **id. Batta György**. Kiadja a *JEL polgári társulás*. A közel félszáz oldalon, ha-

vi periodicitással megjelenő lap bemutatkozó számának rovatai és tartalma: *Emlékezünk* (Illyés Gyulára), *Nagyjaink* (Nagy János szobrász), *Tájhaza* (Csicsó – Magyarok Nagyasszonya szobra, Rákóczi-ünnepségek Kassán, Szent István-szobor Ipolynyéken, Szepsi bemutatása), *Autonómiák Európában* (finnsországi svédek), *Kisebbségeink* (Babindák Istvánról és versei), *Interjú* (Méry Gábor),

Magyar Ifjúsági Közösség (a szervezet rovata), *Évforduló* (Esterházy János halálának 50. évfordulója), *Családok* (Bauer Edit), *Erdélyi versek* (Kányádi Sándor), Az aranycsapat (Puskás Ferenc), Magyar Szent Korona, Szövetségben Jézussal (Salkaházi Sára). Beszélgetés **Rókusfalvy Pállal** 1956-ról, Felvidéki tájházak (Kalonda)

A 2007. évi első számban olvashatunk egyebek közt Esterházy Jánosról, az 1996-os komáromi nagygyűlésről, a dél-tiroli autonómiáról, a beíratkozásokról, a Kincskeresők c. pályázatról, a Csemadok dolgairól, a műkedvelő mozgalomról, nógrádi vízimalmokról, **Kulesár Tibor** költőről, a *Manóház* c. CD-ről, amely **Kövesdi Károly** megzenésített gyermekverseit tartalmazza és a kelenyei tájházról.

A teljes színnyomású lapot gazdag képanyag egészíti ki, melyből kiemelendők **M. Nagy László** fotói.

Sikert kívánunk az Itthon kiadójának és szerkesztőinek.

Imolay Lenkey István:
A szépség ünnepei – Látásformáló tárlatok. (Mohács, 2006. 40 o.)

Egy közel 130 évvel ezelőtt íródott kérelemben olvastam a közelmúltban, melyben 9 év vándorlás és 3 év katonai szolgálat letöltése után folyamodott a levél írója, egy csizmadia segéd a Szepsi Nemes Királyi Csizmadia Céh vezetőségéhez, hogy őt a céh tagjainak sorába felvegye, mert „az emberi életbe legfőbb kellék a társas élet“.

Biztos vagyok abban, hogy ezzel a gondolattal Lenkey István is mélyen egyetért. Biztosan őt is hasonló gondolatok motiválták, amikor megszervezte baráti körét, a *Hegyibeszédések Baráti Társaságát*, akik időről időre összegyűlnek, találkoznak az ő Mohács-Szőlőhegy-i otthonában. S hogy ez nem egy szimpla, szokványos baráti társaság, arra az is következtetni enged, hogy ennek a baráti csoportosulásnak másokkal is megosztásra érdemes gondolatai vannak, füzet sorozatot jelentet meg – a tagok alkotó egyéniségek, a szó legnemesebb értelmében. A Hegyibeszédések Baráti Társaságának 4. füzeté éppen Imolay dr. Lenkey István 65. születésnapjára látott napvilágot.

Lenkey István 1941. október 31-én született Miskolcon. Gyermekkorát Gömör megyében, annak magyarországi részén töltötte. Alapfokú tanulmányait Putnokon kezdte, gimnáziumba Ózdon és Mezőkövesden járt, felsőfokú tanulmányokat Debrecenben, Budapesten, majd Baselen folytatott. Könyvtárosként és teológusként tevékenykedett, tevékenykedik sokfelé az országban, művelődéstörténész és bibliográfus. Emellett szakmai körökben gyűjtőként is ismert, kisgrafika és ex libris gyűjteményét kiállításokon és baráti köréből is sokan megcsodálták.

A kis könyv előszavában található Goethe-idézet a

könyv, de akár a baráti társaság mottója is lehet: „Keress, művész, a magányt, hogy / Művet foganj s befejezz, / De hogy élvezd alkotásod, / Ahhoz társakat keress!“ (Rónay György fordítása). A Rónay Edit által szignózott előszóból tudjuk, hogy Lenkey Istvánt gyakran kérik fel kiállítások megnyitására szerte Baranyában. (Csupán zárójelben jegyezzük meg, hogy az 1980-90-es évek fordulóján, még debreceni honpolgárként több, Gömörben bemutatott kiállítást is ő ajánlott a T. Nagyerdemű figyelmébe, közöttük kettőt, Fazekas Ferenc nádudvari fazekasmester, valamint Szilágyi Imre grafikus tárlatát Putnokon, a Gömöri Múzeumban.) A kiállítások megnyitási ünnepségein elhangzó „mondandója nem műbíráló, inkább sok szempontú elemzés, értékelés“ - vélekedik Rónay Edit. Lenkey Istvánt pedig olyan emberként mutatja be, „akinek fontos az esztétikum, aki szereti a szépet, az érdekeset, tiszteli más munkájában az értéket, örömmel fedezi fel a tehetséget és ad hírt róla. Lelkesedik és tud lelkesíteni másokat. Hisz a művészet emberformáló erejében. Megnyitóival segíti, hogy kiállító és tárlatlátogató, művész és befogadó társakká váljanak az alkotások élvezetében.“ A kis kiadványban éppen egy tucat, vagyis tizenkét ünnepi megnyitón elhangzott ajánlás olvasható, ezek tizennégy művész (Szigeti Szabó János, Boris Salamaha, Molnár István Gábor, Rita Rössler és Franz-Georg Rössler, Takács Dezső, Horváth Zoltán Jenő, Takács Ferenc, Vata Emil és Vata Enikő, Kutiné Unyi Zsuzsanna, Szabó László István, Balázs Balázs Kolos) alkotásaira irányítják egyéni módon a figyelmet és láttatják művészetüket. A megjelent szövegeket egy-egy képi illusztráció is kíséri.

Régi ismerősei, barátai és a Gömörország olvasói nevében köszöntjük mi is a szülőföldjétől távol élő, de szíve mélyén mindig gömörinek megmaradt Imolay Lenkey Istvánt eme jubileuma alkalmából.

Bodnár Mónika